

Lyonin julistus tiedon saatavuudesta ja kehityksestä

Lyonin julistus elokuulta 2014 on kirjoitettu englanniksi. Englanninkielisen version sanamuoto on ensisijainen.

Yhdistyneet Kansakunnat neuvottelee parhaillaan uudesta kehitysohjelmasta Vuosituhannen kehitystavoitteiden jatkoksi. Toimintaohjelma ohjaa kaikkia maita lähestymistavoissa, joilla parannetaan ihmisten elämänlaatua, ja hahmottaa joukon uusia tavoitteita, joihin kaudella 2016–2030 tähdätään.

Me allekirjoittaneet uskomme, että parantamalla informaation ja tiedon saatavuutta koko yhteiskunnassa voidaan tukea kestävää kehitystä ja parantaa ihmisten elämänlaatua. Tässä hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa (TVT / ICT).

Tästä syystä kehotamme Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltioita hyödyntämään post-2015-kehitysohjelmaa ja sen avulla varmistamaan, että jokaisella on pääsy kestävän kehityksen ja demokraattisen yhteiskunnan tarvitsemaan keskeiseen informaatioon, ja että kaikki myös pystyvät tämän tiedon ymmärtämään sekä käyttämään ja jakamaan sitä.

Periaatteet

Kestävä kehitys pyrkii pitkällä aikavälillä varmistamaan sosioekonomisen vaurauden ja ihmisten hyvinvoinnin kaikkialla. Tämän tavoitteen kannalta on olennaista, että hallitukset, kansanedustajat, paikalliset viranomaiset, paikalliset yhteisöt, kansalaisyhteiskunta, yksityinen sektori ja yksilöt kykenevät tekemään tietoon perustuvia päätöksiä.

Tässä yhteydessä oikeus informaatioon saa aikaan muutoksia. Tiedon saatavuus tukee kehitystä lisäämällä ihmisten – etenkin syrjäytyneiden ja köyhien – vaikutusmahdollisuuksia, jotta he voivat:

- käyttää poliittisia, taloudellisia, yhteiskunnallisia, kulttuurisia sekä kansalaisoikeuksiaan
- olla taloudellisesti aktiivisia, tuottavia ja innovatiivisia
- oppia ja soveltaa uusia taitoja
- rikastuttaa kulttuurista identiteettiään ja ilmaisuaan
- ottaa osaa päätöksentekoon ja osallistua aktiiviseen ja osallistuvaan kansalaisyhteiskuntaan
- luoda yhteisöllisiä ratkaisuja kehityshaasteisiin
- varmistaa vastuullisuuden, läpinäkyvyyden, hyvän hallinnon, osallistumisen ja voimaantumisen
- mitata julkisten ja yksityisten sitoumusten edistystä kestävän kehityksen alueella

Julistus

Post-2015-kehitysohjelman korkean tason paneeli, Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelman (UNDP) post-2015-kuulemiset ja avoimen työryhmän painopistealueita koskevan raportin tulokset ovat tunnustaneet tiedon saatavuuden keskeisen roolin kehityksen tukemisessa. Näiden dokumenttien mukaisesti me allekirjoittaneet toteamme, että:

1. Köyhyys on moniulotteista. Köyhyyden poistaminen varmistaa kestävän kehityksen useilla alueilla.

2. Kestävän kehityksen on perustuttava ihmisoikeuksiin:

- a) Eriarvoisuutta vähennetään koulutuksella ja sillä, että syrjäytyneet ryhmät – mukaan lukien naiset, alkuperäiskansat, vähemmistöt, maahanmuuttajat, pakolaiset, eri tavoin vammaiset, ikääntyneet, lapset ja nuoret – otetaan mukaan ja heille annetaan mahdollisuus vaikuttaa.
- b) Täysipainoisen yhteiskunnallisen, taloudellisen ja poliittisen osallistumisen ohella sukupuolten tasa-arvoa voidaan merkittävästi parantaa, kun naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksia lisätään tasa-arvoisella koulutuksen saatavuudella.
- c) Ihmisarvoa ja itsenäisyyttä voidaan vahvistaa varmistamalla kaikille työnsaanti ja kunnollinen työpaikka.
- d) Tasa-arvoinen tiedon saatavuus, ilmaisun vapaus, yhdistymis- ja kokoontumisvapaus ja yksityisyyden suoja ovat yksilön itsenäisyyden kannalta keskeisiä. Siksi niitä edistetään, turvataan ja kunnioitetaan.
- e) Taataan laaja julkinen osallistuminen, jotta ihmiset voivat ottaa vastuun muutoksista, joita heidän elämänlaatussa parantaminen edellyttää.

3. Kestävän kehityksen olennainen peruspilari on lisääntyvä informaation ja tiedon saatavuus, jota tukee yleinen lukutaito.

Kun korkealaatuinen informaatio ja data ovat hyvin saatavilla ja yhteisöt osallistuvat niiden luomiseen, resurssit voidaan jakaa ja kohdentaa kattavammin ja läpinäkyvämmiin.

4. Informaation välittäjillä kuten kirjastoilla, arkistoilla, kansalaisjärjestöillä (CSO), yhteisöjen johtajilla ja tiedotusvälineillä on taitoa ja resursseja auttaa hallituksia, organisaatioita ja yksityishenkilöitä kehityksen kannalta olennaisten tietojen viestimisessä, järjestämisessä, strukturoimisessa ja ymmärtämisessä. Tämän ne voivat tehdä:

- a) tarjoamalla perusoikeuksista ja perusluonteisista eduista, julkisista palveluista, ympäristöstä, terveydestä, koulutuksesta, työmahdollisuuksista ja julkisista menoista tietoa, joka tukee ja ohjaa paikallisyhteisöjen ja ihmisten omaa kehitystä
- b) tunnistamalla ja kiinnittämällä huomiota tietyn väestöryhmän kannalta oleellisiin ja kiireellisiin tarpeisiin ja ongelmiin.
- c) yhdistämällä sidosryhmät yli alueellisten, kulttuuristen ja muiden esteiden, jotta viestintä mahdollistuu ja voidaan vaihtaa tietoa kehitysratkaisuista, jotka voidaan toteuttaa eri mittakaavassa ja siten lisätä niiden vaikuttavuutta.
- d) kun kansalliskirjastot ja -arkistot sekä muut julkisesta perinnöstä huolehtivat laitokset säilyttävät ja varmistavat yleisölle kulttuuriperinnön, hallituksen dokumenttien ja informaation jatkuvan saatavuuden.
- e) tarjoamalla laajemmalle kansalaisyhteiskunnan päätöksentekoon osallistumiselle julkisia keskusteluareenoita ja tiloja.
- f) tarjoamalla koulutusta ja taitoja, jotka auttavat ihmisiä käyttämään ja ymmärtämään heille hyödyllisintä tietoa ja palveluita.

5. Viestintää laajennetaan hyödyntämällä kehittyneempää TVT-infrastruktuuria, millä nopeutetaan palveluiden jakelua ja taataan ratkaisevan tärkeän tiedon saatavuus etenkin syrjäseuduilla. Kirjastot ja muut tiedonvälittäjät hyödyntävät tieto- ja viestintäteknologiaa, joka ylittää kansallisten suunnitelmien ja paikallisen toimeenpanon välisen kuilun. Näin varmistetaan, että kehitys tavoittaa kaikki yhteisöt.

6. Tästä syystä me allekirjoittaneet kehotamme Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltioita tunnustamaan, että tiedon saatavuus ja taito käyttää sitä tehokkaasti ovat välttämättömiä kestäväälle kehitykselle, sekä varmistamaan, että tämä huomioidaan post-2015-kehitysohjelmassa seuraavilla tavoilla:

- a) Yleisön oikeus tiedon ja datan saantiin tunnustetaan yksityisyyden suojaa kunnioittaen.
- b) Tunnustetaan paikallisten viranomaisten, informaation välittäjien ja tieto- ja viestintätekniikoiden sekä avoimen Internetin ja vastaavien infrastruktuureiden tärkeä rooli toimeenpanon välineinä.
- c) Varmistetaan toimintasuunnitelmilla, standardeilla ja lainsäädännöllä hallitusten tarjoaman informaation jatkuva rahoitus, eheys ja paikkansapitävyys, säilyttäminen ja tarjonta sekä ihmisten pääsy tähän tietoon.
- d) Kehitetään tavoitteita ja indikaattoreita, joiden avulla voidaan mitata tiedon ja datan saatavuuden vaikuttavuutta ja raportoida niiden edistymisestä Kehitys ja tiedon saatavuus -raportin (DA21) tavoitteiden mukaisesti vuosittain.

Ohjeet allekirjoittamiseen

Sidosryhmät, jotka jakavat Lyonin julistuksessa tiedon saatavuudesta ja kehityksestä ilmaistun näkemyksen, ovat tervetulleita liittymään julistuksen jo allekirjoittaneisiin toimijoihin.

Yhteystiedot

Dr. Stuart Hamilton
International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)
PO BOX 95312
The Hague
Netherlands Email: [Stuart Hamilton](mailto:Stuart.Hamilton@ifla.org) or [IFLA HQ](mailto:IFLA.HQ@ifla.org)